

Kokouksessa jätetty valtuustoaloite / Kuopion luonnon monimuotoisuusohjelman päivitys synkronoidusti metsäohjelman kanssa**Valtuustoaloite 15.2.2021****Petri Nieminen, varavaltuutettu ja Marja Berg, valtuutettu
Vihreät**

Maailmassa on meneillään kuudes sukupuuttoaalto, joka on ihmisen aiheuttama: <https://www.luke.fi/uutinen/ipbes-luonnon-monimuotoisuus-koyhtyy-ennennakemattoman-nopeasti/>

Ilmastonmuutos tulee kiihdyttämään lajikatoa. Suomessakin lajien elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen haittaa lajien selviytymistä, eivätkä luonnonsuojelualueet riitä ylläpitämään elinolosuhteita harvinaistuville lajeille. Suurin uhanalaisuuden syy ja tulevaisuuden riski metsälajeille ovat päätehakkuuvaltaisen metsätalouden aiheuttamat muutokset muun muassa metsien ikärakenteessa ja lahoppuun määrässä. Ns. perinnebiotoopit eli niityt ja hakamaat ovat uhanalaista luontoamme, myös Kuopiossa. Haitalliset vieraslajit ovat maailmanlaajuisestikin merkittävä lajikirjon köyhtymisen syy. Harvinaistuvia lajeja ja elinympäristöjä löytyy meidänkin ympäriltämme lukuisia. Pienin, mutta strategisesti järkevin toimin Kuopio voi turvata arvokkaan luonnon monimuotoisuuden.

Kuopion kaupungin strategiassa tavoitteenamme on, että kaupunki on ympäristöltään ainutlaatuinen ja innostava. Kuopiossa haluamme olla tunnettuja luontoarvoistamme. Ainutlaatuinen elin- ja luonnonympäristö tuottaa hyvinvointia asukkaille. Kuopiossa lapset ovat etusijalla ja täällä on hyvä kasvaa: Paras paikka lapsille. Strategian mukaan Kuopio pyrkii myös kestäväen kehityksen edelläkävijäksi.

Strategian jalkauttamisessa on jo hyvä alku. Kiertotalous on vauhdittunut viime vuosina eri hankkein. Luontoarvot ovat olleet kaavoituksessa hyvin selviteltyinä ja mm. liito-oravan elinalueet on kartoitettu huolella. Kuopion kaupungin vuoden 2021 talousarvion mukaan kaupungin metsäsuunnitelma päivitetään vuoden 2021 aikana kuntalaisia ja sidosryhmiä kuunnellen ja osallistaen. Talousarviossa on päätetty, että tulevien vuosien hakkuumäärät ja metsänhoitosuunnitelmat määritellään metsäsuunnitelmassa luonnon monimuotoisuus ja ilmastopoliittisessa ohjelmassa määritetyt hiilensidonnan tavoitteet huomioiden.

Kuopiolla on merkittävä metsäomaisuus, pinta-alaltaan noin 12 500 ha. Kaupunki on Suomen toiseksi suurin kuntametsänomistaja. Kaupungin edellinen metsäsuunnitelma oli voimassa 2001–2010, jolloin hakkuumäärät olivat n. 25–30 000 k-m³/v. Vuoden 2021 talousarviossa hakkuusuunnitteeksi on määritelty 43–47 000 k-m³. Kaupungin taloudessa metsätalouden tuotot ovat vain promillen luokkaa. Hakkuutavoitteet ja strategias-

sa esitetty tavoite olla tunnettu luontoarvoistaan aiheuttavat haasteellisen tilanteen.

Kuopio pyrkii ilmastopoliittisen ohjelman tavoittein hiilineutraaliksi, mikä vaatii merkittävien päästövähennysten lisäksi hiilinielujen kasvattamista. Metsänkäsittelymenetelmien valinnalla voidaan maaperän hiilivaraston ohella vaikuttaa myös vesistöjemme tilaan. Suometsien ojitus on lisännyt vesistöjen humuspitoisuutta ja hiilen vapautumista ilmakehään. Ojitettujen soiden ennallistamista tulee edistää myös Kuopion kaupungin omistamilla soilla. Kaava-alueella on syytä lisätä arvokkaiden luontokohteiden kartoitusta, jolloin mm. arvokkaat elinympäristöt tulevat huomioiduiksi ja esimerkiksi vanhimmat puut voitaisiin huomioida kaavoituksessa ja suojella. Elinympäristöjen kartoituksiin ja kunnostuksiin Kuopio voisi hakea hanke- rahoitusta eri lähteistä.

Toimintaohjelma Kuopion luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi (2014–2020) on vanhentunut ja se tulisi uudistaa synkronoidusti metsäsuunnitelman kanssa, sillä aihepiirit liittyvät keskeisesti toisiinsa. Ohjelmat eivät voi olla erillisiä vaan koko kaupunkiorganisaatiolla tulee olla sama tahtotila ja suunta. Kuopion kaupungin luonnon lajistollisen ja elinympäristöjen muodostaman monimuotoisuuden suojelun tulee olla läpileikkaava teema kaikessa kaupungin toiminnassa. Tämän lajistollisen "elonkirjon" turvaaminen tuo kaupunkilaisille niin suoria kuin epäsuoriaakin hyötyjä ja tarjoaa uudenlaiselle luontoyrittäjyydelle toimintapohjaa. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen turvaa sekä lastemme tulevaisuutta että myös taloutta: <https://www.sitra.fi/uutiset/uraauurtava-talousraportti-julki-tassa-101-asiaa-jotka-siita-on-hyva-tietaa/>

Luonnon monimuotoisuutta voidaan edistää monin tavoin kaupungeissa: <https://www.orastynkkyinen.fi/wp-content/uploads/2021/01/Kaupungit-luontokadon-ratkaisijoina.pdf>. Lajien elinympäristöjä voidaan lisätä kaava-alueilla yksinkertaisin toimenpitein mm. niittyjä perustamalla, millä voimme säästää myös puistoalueiden hoidon kustannuksista. Vanhoja ja umpeen kasvavia niittyjä voidaan kunnostaa ja niille tuoda laiduneläimiä myös kaupunkilaisten iloksi. Haitallisten vieraskasvien leviämisen torjunnan tulee olla kaupungin koko maankäyttösektoria koskeva toimintaperiaate ja tässä Kuopio onkin jo maamme etulinjassa. (<https://www.sll.fi/2020/01/17/4-12-2019-tyopajassa-kuopio-kartoitkeinoja-tukkaa-haitallisten-vieraslajien-leviamisvaylia>) Kaavoituksessa metsän säästäminen suunniteltujen päiväkotien läheisyyteen mahdollistaisi luontopäiväkodit ja -kasvatuksen: <https://www.metsa.fi/vapaa-aika-luonnossa/luontokasvatus>

Kunnilla on erityisvastuu luonnonsuojelusta ja kestävästä kehityksestä alueellaan (KL 1 §, LSL 6 §). Lähivirkistysalueiden merkitys ihmisten terveydelle on huomattavasti lisääntynyt covid-19 epidemian aikana. Matkailua voidaan edistää pitämällä huolta Kuopion ainulaatuisista luontoarvoista, virkistysmetsistä ja puhtaista vesistöistä. Kulttuurimaisemilla on myös luonnon monimuotoisuutta edistävä vaikutus ja kulttuurimaisemien hoidon suunnitelma olisi myös paikallaan mm. tulevassa maakuntakaavan II-vaiheessa vahvistettavien maisemallisesti arvokkaiden kohteiden suojelussa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Kuopio pyrkii suunnitelmallisesti olemaan kuuluisa luontoarvoistaan ja uusii luonnon monimuotoisuusohjelman synkronoidusti metsänhoitosuunnitelman kanssa. Esitämme myös, että kaupunki laatii toimintasuunnitelman ohjelmien toteuttamiseksi.

si. Lisäksi kaikkien lautakuntien, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä konsernijohdon tulee valvoa, että koko kaupunkiorganisaatio noudattaa molempien ohjelmien toteuttamista strategian mukaisesti.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KUOPIO

Kuopion kaupunki
Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

15.02.2021

01/2021 4 (4)

10 §